

Zet sport en bewegen in voor leefbare en veilige wijken!

Inbreng commissiedebat 'Leefbaarheid en Veiligheid'

Sport- en bewegen draagt potentieel bij aan diverse maatschappelijke opgaven die met name zichtbaar zijn in lage SEP wijken. Ze verhogen leefbaarheid en veiligheid. Helaas zijn het juist kwetsbare wijken die met een tekort aan sport- en beweegruimte en passend aanbod kampen. Gerichte en ongelijke investeringen zijn nodig om iedereen de letterlijke en figuurlijke bewegingsruimte te bieden, met alle voordelen van dien.

Een beweegtuin, basketbalcourt, fitnessclub, wandelroute of sportvereniging. Het zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Plekken waar samen gespeeld, gesport en bewogen wordt. Wat je achtergrond ook is. Investeren in sport en bewegen is investeren in de gemeenschap en hun welzijn, in het tegengaan van eenzaamheid, in het voorkomen van criminaliteit en het verbeteren van onze gezondheid.¹

In lage SEP wijken is de bewegingsruimte vaak beperkt, zijn woningen slecht onderhouden en de criminaliteitscijfers hoog². Mensen leven korter en in slechte gezondheid³ en sporten en bewegen veel minder dan mensen in hoge SEP wijken⁴. Kortom, de leefbaarheid staat onder druk en de achterstanden zijn toenemend groot. Bij het bevorderen van leefbaarheid en veiligheid zijn sport en bewegen een onmisbaar middel⁵. Alle inspanningen over de afgelopen decennia ten spijt, gezondheidsverschillen zijn niet verkleind⁶.

Hier ligt een kans voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) en de Regiodeals. Gebruik deze programma's om juist op plekken - waar de achterstanden het grootst zijn - gericht en ongelijk in te zetten op voldoende ruimte voor laagdrempelig sport- en beweegaanbod. Juist hier is de potentiële impact het hoogst.

Vanuit de brede sport- en beweegsector vragen wij de minister:

Creëer letterlijk en figuurlijk ruimte voor sport- en bewegen en zet in op passend aanbod!

Klik door naar:

¹ De sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen. Kennisbank Sport en Bewegen (2021)

² Positief verband tussen de sociaaleconomische status van bewoners en de leefbaarheid van een buurt. Leefbaar en Veilig (2023).

³ Leefomgeving en gezondheidsverschillen. Pharos (2023)

⁴ Mensen met een lage sociaaleconomische status. Kennisbanksport en Bewegen (2023)

⁵ Sport belangrijk in minder leefbare wijk. Nederlands Jeugdinstituut (2019)

⁶ <https://adviezen.raadrvs.nl/gezondheidsverschillen-voorbij/>

Denk daarbij aan de volgende handelingsperspectieven:

Ruimte

44 jongerenorganisaties deden op 6 januari jl. de oproep aan minister Mona Keijzer en staatssecretaris Vincent Karremans voor meer ruimte voor sport: 'Investeer in onze toekomst!' . Zorg juist voor deze generatie voor voldoende plekken om te kunnen sporten en bewegen. Denk aan meer speelplekken, courts om te basketballen of te voetballen, sportscholen en sporthallen. Veel van deze plekken nemen maar beperkte ruimte in terwijl de impact op leefbaarheid groot is.

"Binnen het wonen en bouwen heeft sport en beweging natuurlijk ook een buitengewoon belangrijke plek. Ik kan mijn werk alleen maar doen als ik beweeg en volgens mij komt dat iedereen ten goede".

- Minister Mona Keijzer, werkbezoek 6 januari (Younity, Utrecht) -

Wij pleiten voor:

- Geef Ruimte voor Sport een volwaardige positie in de Nota Ruimte, conform de oproep van NOC*NSF voor een sportstandaard. Maak daarvoor een handreiking 'Ruimte voor sport' die gemeenten en gebieden helpt om te sturen op voldoende bewegingsruimte;
- Creëer creatieve en groene oplossingen in de openbare ruimte die veel mensen in beweging brengen zonder dat ze veel ruimte innemen. Denk aan veilige wandelroutes, groene plekken, beweegtuinten, speelpleinen en sportcourts;
- Stimuleer gemeenten een ruimtelijke sportstandaard te hanteren die past bij de ruimtelijke sportopgaven die spelen in hun gemeenten.

⁷ Jongeren vragen via 3x3-basketheld De Jong meer ruimte voor sport. RTL (2025)

Passend aanbod

Zorg naast voldoende ruimte voor voldoende laagdrempelig aanbod. Laat buurtsportcoaches samen met andere professionals – bijvoorbeeld welzijnswerkers – mensen vraaggestuurd verleiden om te gaan sporten en bewegen. En zorg voor financiële ondersteuning voor mensen die niet de middelen hebben om te kunnen gaan sporten en bewegen.

“Kinderen hebben een veilige speelruimte nodig die uitnodigt om buiten te spelen. Daarom zijn er Cruyff Courts. Een veilige ontmoetingsplek waar kinderen kennis maken met het belang van saamhorigheid, vriendschappen sluiten, hun eigen talenten ontdekken en ervaren hoe het is om te winnen en verliezen. Waardevolle ervaringen die zij meenemen in hun ontwikkeling op fysiek en mentaal vlak, maar ook in de maatschappij.”

- Niels Meijer, directeur Johan Cruyff Foundation -

Wij pleiten voor:

- Een meer gerichte inzet van buurtsportcoaches zodat deze kan zorgen voor verbinding van sport met onderwijs en zorg. En zo samen met o.a. jeugdwerkers burgerinitiatieven en sportcommunities kan ondersteunen en faciliteren. Geef hiervoor een financiële impuls aan de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen in wijken waar deze het hardst nodig is en stuur meer op gerichte inzet van de regeling om mensen in kwetsbare posities te begeleiden naar bewegen.
- Slechts 3 van 20 NPLV-gebieden zetten expliciet in op sport en bewegen als onderdeel van de gebiedsplannen, en geen van de landelijke bevorderingsregelingen zet hier specifiek op in. Stimuleer de focusgebieden van het NPLV om sport en bewegen structureel onderdeel van het gebiedsplan te maken;
- Vereenvoudig en uniformeer landelijk de diverse minimaregelingen om sport en bewegen financieel toegankelijk te maken. Dat geldt niet alleen voor gemeentelijke regelingen, maar ook voor (een landelijke dekking van) fondsen zoals het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Volwassenfonds Sport & Cultuur. Betrek daarbij de verkenning rondom het inzetten van een sportpas in kwetsbare wijken, zoals nu wordt verkend voor het ministerie van VWS (n.a.v. de Motie van het lid Van Nispen).